

šega cesarja cesarja, kder se nasvetuje, naj papež ne zapustijo Rima. — Francoski Gambetta dobi vsaki čas nalog zasesti ministerski prestol. V Afriki so Arabi po zgubi svetega mesta Kajruana potrti in začenjajo Francozom podajati se. — Angleški stari minister Gladstone ni pričakoval tolikega upora Ircev zoper svoje uredbe in je toraj z ministrovanjem nezadovoljen ter hoče odstopiti, toda liberalni pajdaši mu to storiti branijo. Na Irskem so vedni tepeži med prebivalstvom in policaji, mnogo angleške vojske je tje poslano in celo brodovja velik oddelek je proti Irlandiji odplul. — Sijamski kralj v Aziji odposlal je svojega sina v Evropo kupovat orožja. — Japonci imajo sedaj novo vseučilišče, kder učijo večjidel evropski profesorji.

Za poduk in kratek čas.

Kula Ali paše Čengića.

IV. Navedena smrt Smail-age Čengića je istinit dogodjak, o katerem ti vè malo da ne vsak Bošnjak in Hercegovac pripovedati. Pristaviti pa tudi nijeden ne zabi, da se v majhni sobici necega puščavnika na gori Lovčeni „čudno čudo kaže, besno Ture gde se krstu (križu) klanja“ kojo pravljico je i Mažuranič v poslednjem sicer kratkem a morebiti naj lepšem spevu „Kol“ primerno porabil in pesniški ozaljšal. Čengić, „guja ga ujela“, bil je okrutnej in samovoljnej, da mu ni vrstnika najti. Trpel ni, da se kdo drzne ustaviti jegovej volji bodi muhamedan bodi kristijan. Vsakdo naj bi z njegovo glavo mislil, z njegovim jezikom govoril, z njegovo roko sekal in moril; jegova samovolja naj bi bila zakon nespremenljiv in nedotakljiv za vse ljudi. Kakor bi se — ne človeška kri — nego kačji strup pretakal po njegovih žilah, mučil je na vse mogoče načine ubogo rajo, ki mu ni mogla davka točno odrajtovati. Dobro opisuje tega nejunškega junaka Mažuraničeva pesen, ki je zajeta iz življenja, kakoršno je še bilo nedavno. Očeta posnemal je vestno sin Derviš paša v divjem, krvoločnem postopanju. Kaj čuda, da je storil skoro ednako nesrečno smrt. Leta 1860 ubili so ga Hercegovci. Sin njegov prejel je radi velikih zaslug svojega očeta Derviša v bojih l. 1860 proti Črnogori in Hercegovini pod vodstvom ustaša Luke Vukalovića častno ime paša od osmanske vlade. Ker je pa spoznal, da jegovi rodovini neče več v Hercegovini pšenica cvesti, nego le osat in koprive, preselil se je s svojima bratoma in ostalim rodom iz Gačkega v Bosno, kder si je pri Sarajevu kupil lep kos zemljišča s kmeti vred in pozidal te dve hiši, mimo katerih šumlja hladna Miljačka. Vsa okolica je krasna in divotna in kakor vstvarjena za mirno, veselo življenje, kakoršno ljubi bogat in brezskrben muhamedan. Že okno moje sobice dopuščalo je razgled na Sarajevsko polje, na selo Blažuj in Ilidžo, na

Iguman, pod katerim teče zibelj deročej Bosni, na panoge Trebeviča, na kule Hašima age Glodja, Muhameda bega Kapetanovića in Mustaj bega Lakišića. Le ob času deževnem stopa Miljačka iz svoje postelje in uzročuje mnogo škode na polji; drugače pa teče mirno tje po ravnici med bekami in brezami, med jelšami in leskami, med ivami in vrbami. Kadarkoli sem se sprehajal za njenim obrežjem, vselej sem se spomnil prelepega psalma 136., katerega so Izraelci prepevali v babilonskeji sužnosti in kateri se sme prištevati biserom elegijskega pesništva vseh narodov in vseh časov. „Ob potocih Babilona tam smo sedeli in jokali, mislili smo na Sijon. Tje v sredo na vrbe obesili smo svoje strune, ker nam ni bilo moči v tujej deželi Jehóvi prepevati pesni. Če zabim tebe Jeruzalem, pozabljena bodi moja desnica. Jezik moj naj obvisi na nebu, če ne bom mislil ná te, če ne bom stavljaj Jeruzalema na začetek svojega veselja.“ Da prebereš na tujem te milene vrstice, pa se nečeš ubraniti hrepenenja, ki se loti tvojega srca po domovini in po domačih. — O prejšnjem gospodaru naše hiše ni bilo moči zvedeti zanesljivih poročil. Drugi so trdili, da je vsa rodovina potegnola v Carigrad, drugi so govorili, da le samo žene in naj mlajši brat Hasan, ostala brata Ali in Osman pa, da se zmagonosno proti nam bojujeta; tretji pak so znali povedati, da se kmalu vrneta v Sarajevo, in pri Filipoviću milosti poprosita. Ta glas je naj huje vznemirjal Čengićeve kmete ali čivčije, kakor se tudi zovoje. Ti trpini so bili: Trivko Dafnić, pop Vukan Šikan, Ilija Palešić, Gjorgje Marković in Gjuro Škrba. Kadarkoli so me ti možje videli, vselej je bilo za pozdravom prvo vprašanje: vrne li se Alipaša? Da pa sem prašal, zakaj se bojé Čengića kakor groma, jeli so opisovati to „krvolijo in krvopijo“, da skoro konca niso mogli najti. Ob največjih, kristijanu najsvetejših praznikih božičnih, veliko-nočnih, binkoštnih in drugih zapovedoval je svojim podložnikom, da morajo naj večja in naj težja dela opravljati; in kedar so se verniki mimo kule v Sarajevo k službi božji podajali, velel je svojim brezsrčnim blapcem, da so mirne potnike brez pametnega uzroka sementertje duvali in suvali, topli in trpinčili. Črez okno svojega stanovanja zaklical je rad tega ali onega kmeta, in če poklicani ni brzo stopil iz svoje kočice ter se oglasil pa ponižno vprašal, kaj da želi paša, preklinjal mu je neznabožnej Boga, „krst“, mater, očeta in druge vsakemu človeku drage stvari; in to se je godilo, ako ni imel posebnih mah, če so mu po možganih ose in sršeni rojili, pel je bič po raji-nih plečih. Kakor tega zakletega sovražnika vsega, kar ni turškega, bali so se krščani tudi jegovega sorodnika Tahirbega od Blažuja, kder ima bogata posestva. Bil je neki še črneji „djavol“ od Ali paše. Vračaje se z lova šel je prilično mimo krščanske hiše, pri kateri se je pasla na trati debela svinja. Ko zagleda beg to pošast,

pozove urno hišnega gospodarja pred se in zlije nad njegovo glavo polno skledo svoje zelene jeze rekoč: gjaur vlaški! kako se upaš to nesnago pod streho imeti. To reče, pa pomeri in vstrelj njemu in vsem muhamedanom toli gnjusno žival, katero je moral kmet kakor za odškodovanje še sam, spremljan od bega, k Bosni nesti in vanjo pognati. Tega grdega samosilnika in vražnega krvnika vgrabili so naši vojaki dne 20. septembra. Vlovlili so ga z nekaterimi drugimi pajdaši v hosti pri Blažuji. Ko so vojaki zvezane jetnike v Sarajevo tirali, srečal jih je kmet, ki je meni nič tebi nič pristopil k begu in ga, kakor bi vstrelil, udaril za desno in levo uho, da si ohladi jezo in se osveti za prestale krivice. Beg mu je z glasnim jao! kot s pobotnico odgovoril. Ta dogodek ni se sicer vršil po zakonih krščanske ljubezni, vendar nam pojasnuje dovolj jasno in umljivo ono žalostno razmerje, ki je vladalo v Bosni med muhamedani in kristijani — za revnega Bošnjaka stanje, da bi se v njem lahko solnce navolil in naveličal. Veseli glas, da je Tahirbeg in Čengić vjet, odmeval je po vsem Sarajevskem polji. „Gorskog vuka“ so ugrabili, „ujedljivo zmijjo“ so vlovili, šlo je kakor blisk od ušes do ušes. Kmetje so si mecali roke in vihali goste brke; in kdo jim hoče zameriti začasno radost, začasni odmor! Isto tako radovali so se krščanski Bošnjaki, ko je bela zástava z rudečim križem zavihrala vrhu slemena Čengićeve kule; idoč ob nedeljah k službi božje v Sarajevo, postajali so pred gradom in se čudili in hvalo Bogu peli za rešenje iz pogubljivih krempljev ljutega sovražnika. Ako je kdo izmed naših pri cesti stal, pozdravljali so ga pristrčno: dobar dan, vrli junače! ali zdravo brate! ki si nam došel v dobri čas, Bogu i tebi hvala, da smo oteči železnega iga turškega. Daj bog! da bi se siromakom ne razpršilo sladko veselje kakor vodeni mehur in ne zginito kakor ponočne sanje.

(Konec prihodajč.)

Smešnica 45. Dva trgovca sta se pogovarjala pi čaši vina in se prepirala, kateri izmed jih je bolje spreten prodajalec. Slednjič reče trgovec Blaž Jernejcu: „Verjemite mi, da vas jaz stokrat prej prodam, ko vi mene enkrat.“ „Verjamem“ pravi na to Jernej: „kdor vas le količkaj pozna, vas še zastoj ne vzame.“ Slavomil.

Telegram iz Ptuj. Nemški Schulverein razpošilja po občinah oklice, vabi kmete k pristopu. Eden teh oklicev podpisan je od mladega Rodoška, eden od na bobenj djanega kmeta Mendasa. Kmetje! ne dajte se slepariti, zavržite vabila!

Razne stvari.

(Novi stolni dekan) preč. g. Jurij Matjašič bili so dne 9. nov. slovesno vpeljani. Stolna farna župnija je razpisana do 22. dec. t. l.

(Pastirji zakurili) so na Cvenskih pašnikih pri Ljutomeru; 4letnej Frančiški Bohinčevej se užge obleka in deklica je morala drugi den umreti. (Zaprli) so posestnika Andr. Plešnika v Jelovci ormoškega okraja. Dolžijo ga, da je sam svoje gospodarsko poslopje užgal.

(Obsodili) so na 24 ur viničarico Alojzijo Nandl v Pesnici, ker je svojega dveletnega fantiča zanemarila, da je v studenec pal in utonil.

(Novo vino št. Petersko pod Mariborom) so prodavali po 76 fl. štrtinjak, brez posode.

(Pri št. Ilji pri Šoštanju) je 2letni fantič Jelen Čančeve podrl gorečo svetilnico, nalito s petrolejem. Plamen ugrabi fantiča in ga hudo opeče, da je umrl.

(Zlegano je) kar je „Cillier-Zeitung“ nedavno priobčila, namreč, da je bil v Fohnsdorfu na gornjem Štajerskem sv. misijon pa je zaradi tega 5 oseb znorelo. V Fohnsdorfu še niti sv. misijona bilo ni.

(Mestnine) nabrali so v Mariboru meseca oktobra 1283 fl. za vsem letos uže 11321 fl.

(Nevarno vino) dobil je Julij Kramer v Loki pod Zidanim mostom. Kdor ga je pil, ta je zbolet. Vino poslal je trgovec Pichler iz Logaca.

(Stari desetaki) veljajo do 15. marca 1882. Novi stotaki so modre barve, kakor novi desetaki.

(Potres na Koroškem) bil je v soboto 5. nov. t. l. precej močan, posebno v Gmündu, kder bi se zvonik bil skoraj podrl. Novo šolsko poslopje kaže pokline.

(Višji poštni kontrolor) v Gradci imenovan je g. J. Badijan.

(Naš domač regiment) fml. Litzelhofen seli se iz Tridenta na Dunaj, kder boče 200letnico svojega obstanka obhajal. Slov. Gospodar želi in prosi, naj mu kdo pošlje zgodovinskih črtic o tem hrabrem in slavnem regimentu za poduk in kratek čas.

(Prestavljen) iz Maribora v Cmurek je sodnijski adjunkt in Jud dr. Borges.

(Na dražbi) prodali so grad „Meljnik“ pri Mariboru za 10.000 fl. in baron Rastovo „Villo“ kupilo je mesto za 35.000 fl.

(Pri št. Paulu na Koroškem) je treba nižjo tamošnjo gimnazijo razširiti. Oglasilo je se 101 učencev.

(Povodenj) je mesto Knin v Dalmaciji do polovice porušila.

(Most čez Savo) iz Zemuna v Belgrad stavijo za 1,550.000 fl.

(Lastavice) videli smo še 7. novembra t. l. v Mariboru letati.

(† Umrla) je v Mariboru šolska sestra Alojzija, rojena Frančiška Cvetkova, 21 let stara. Imela je sušico.

(Bivša učiteljica g. Matilda Travniček) umrla je dne 21. preteklega mesca v Ptui, kamor se je iz Makolj bila preselila. Nadejajoča se, ka si pri svojem bratu okrepi milo zdravje. Ranjka bila je